

JOANNA KOTLAREK

Katedra Filozofii Społecznej KUL

SPRAWOZDANIE
Z PREZENTACJI KSIĄŻKI
KS. PROF. STANISŁAWA KOWALCZYKA
PERSONALIZM – PODSTAWY, IDEE, KONSEKWENCJE

Prezentacja książki odbyła się 12.03.2013 roku w czytelni bibliotecznej Instytutu Socjologii KUL. Organizatorami spotkania były: Wydział Nauk Społecznych Towarzystwa Naukowego KUL oraz Instytut Socjologii KUL. Jako pierwszy głos zabrał ks. prof. dr hab. Edward Walewander. Podziękował wszystkim zgromadzonym za tak liczne przybycie. Studentom, którzy nie mieli możliwości poznania Autora osobiście podczas wykładów, przybliżył osobę ks. prof. Kowalczyka, dziękując mu za jego poświęcenie oraz sumienną pracę w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Podkreślił równocześnie, iż Autor prezentowanej pozycji jest właściwym człowiekiem w odpowiednim czasie; wykorzystując swój talent oraz pracowitość, zaangażował się w rozwój lubelskiej szkoły filozoficznej.

Następnie przemówił abp dr Wacław Depo, metropolita częstochowski. W swoim wystąpieniu zawarł podziękowanie dla ks. prof. Kowalczyka za wieloletnią, owocną współpracę oraz wsparcie naukowe i duchowe. Swoją wdzięczność wyraził również Dziekan Wydziału Nauk Społecznych – ks. dr hab. Stanisław Fel, prof. KUL. Podkreślił on znaczenie twórczości Autora dla całego uniwersytetu, a także podziękował za nieustanną wartościową współpracę.

Kolejnym punktem spotkania było wystąpienie dra hab. Arkadiusza Jabłońskiego, prof. KUL. Uczeń ks. prof. Kowalczyka – obecny kierownik Katedry Filozofii Społecznej, a także dyrektor Instytutu Socjologii – o swoim mentorze wyrażał się w samych superlatywach. Uznanie dla osoby Autora i jego osiągnięć naukowych zawarł w krótkim przemówieniu, które stanowiło jednocześnie wprowadzenie do dalszych rozważań nad prezentowaną książką. Prof. Jabłoński podjął próbę osadzenia Autora w szerszym kontekście myśli personalistycznej, co nie było łatwym zadaniem ze względu na różnorodny charakter twórczości ks. Kowalczyka. Dyrektor Instytutu

Socjologii stwierdził, iż działalność Autora można byłoby uznać za personalizm związany z pojęciem narodu (a więc nacjonalistyczny, ale o pozytywnym wydźwięku pojęcia).

Następnie mgr Joanna Kotlarek, doktorantka Katedry Filozofii Społecznej, przedstawiła krótki referat dotyczący treści prezentowanej książki. Miał on na celu pokazanie, jak omawiana pozycja może być odebrana z perspektywy socjologicznej. Zauważyła ona, że Kowalczyk, podejmując rozważania nad społecznościami, w których żyje człowiek, stale podkreśla, iż właściwa interpretacja osoby stanowi warunek konieczny dla prawidłowego funkcjonowania każdej wspólnoty. Według Autora społeczność nie konstituuje osoby, ponieważ człowiek w prenatalnym okresie życia jest już osobą. Mimo iż człowiek nie zawdzięcza swojego statusu osoby innym, jego powołaniem jest życie we wspólnocie, współdzystowanie z innymi ludźmi. Takie spojrzenie na problem rozumienia osoby oraz relacji człowieka i społeczności, w której żyje, sprawia – zdaniem Kotlarek – że pozycja *Personalizm – podstawy, idee, konsekwencje* stanowi nie tylko ważną pomoc dydaktyczną dla studentów filozofii oraz nauk społecznych, lecz jest również wsparciem w kształtowaniu u młodych ludzi wrażliwości na drugiego człowieka.

W dalszej części spotkania głos zabrał Autor prezentowanej publikacji. Ks. prof. Kowalczyk oddał się filozoficznej refleksji nad kategorią narodu. Bardzo mocno podkreślił jego nieocenioną rolę w życiu każdego człowieka. Jednakże, jak sam zauważył, obecnie pojęcie to jest ironizowane, pozbawiane wartości. Takie działanie – zdaniem ks. prof. Kowalczyka – stanowi świadomy cios wymierzony przeciwko społeczeństwu. Autor potępił praktyki zmierzające do zmniejszenia liczby godzin przeznaczonych na lekcje historii w szkołach lub zastąpienia polskich klasyków literaturą obcą, nierzadko miernej jakości. Według Kowalczyka człowiek pozbawiony mocnego zakorzenienia w narodzie traci swoją podporę, łatwiej nim manipulować, gdy nie wie kim jest. Autor posłużył się alegorią drzewa – korzenie pięknego, wielkiego drzewa sięgają głęboko i tak samo silny naród jest głęboko zakorzeniony w swojej tradycji. Gdyby to wystąpienie trzeba było podsumować jednym zdaniem, brzmiałoby ono w sposób następujący: działania przeciwko tradycji czy narodowi szkodzą wszystkim członkom danego społeczeństwa.

W dyskusji, która wywiązała się po przemówieniu ks. prof. Kowalczyka, wziął udział ks. prof. dr hab. Roman Dzwonkowski. Poruszył on kwestię różnicy pomiędzy liberalizmem a komunizmem. Stwierdził, iż powszechnie uważa się, że obie ideologie są ze sobą sprzeczne. Jednakże, jego zdaniem, mają one również pewne cechy wspólne. Dzwonkowski określił je mianem dwóch wrogo nastawionych do siebie braci. Następnie głos zabrał ks. dr Maciej Hułas. Skierował on pytanie do Autora prezentowanej publikacji, prosząc o wyjaśnienie kwestii związanych z trwaniem narodu w historii, pomimo wielorakich trudności. Ks. prof. Kowalczyk stwierdził, iż temu problemowi można by poświęcić osobny cykl wykładów i polecił pytającemu swoją publikację pt. *Naród – państwo – Europa*. Do dyskusji włączył się również ks. prof. dr hab. Krzysztof Guzowski, stwierdzając, iż książka ks. prof. Kowalczyka znakomicie wpisuje się w tradycję personalistyczną, zapoczątkowaną na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim m.in. przez ks. prof. Wincentego Granata.

Na zakończenie spotkania ks. prof. Walewander podziękował raz jeszcze ks. prof. Kowalczykowi i zaznaczył, że dzień prezentacji jego książki jest wyjątkowy również i dlatego, że jest dniem rozpoczęcia konklawe.

KS. MAREK WÓDKA

Katedra Katolickiej Nauki Społecznej
i Etyki Społeczno-Gospodarczej KUL

SPRAWOZDANIE Z KONFERENCJI
KS. ANTONI SZYMAŃSKI (1881-1942).
REKTOR – UCZONY – DZIAŁACZ SPOŁECZNY
(LUBLIN, 9 PAŹDZIERNIKA 2012 R.)

Siedemdziesiąta rocznica śmierci ks. prof. Antoniego Szymańskiego stała się okazją do modlitewnej pamięci i naukowej syntezy pracy akademickiej piątego z kolei rektora Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. 9 października 2012 roku Katedra Katolickiej Nauki Społecznej i Etyki Społeczno-Gospodarczej KUL zorganizowała konferencję poświęconą osobie i myśli rektora tej uczelni w latach 1933-1939. Tytuł konferencji brzmiał: *Ks. Antoni Szymański (1881-1942). Rektor – Uczony – Działacz społeczny*. Konferencję poprzedziła Msza święta w intencji śp. ks. Szymańskiego, pod przewodnictwem o. prof. Andrzeja Derdziuka OFMCap, prorektora KUL. On też dokonał otwarcia konferencji. Moderatorem sesji naukowej był ks. prof. Stanisław Fel, dziekan Wydziału Nauk Społecznych i kierownik Katedry Katolickiej Nauki Społecznej i Etyki Społeczno-Gospodarczej KUL.

Ks. Antoni Szymański urodził się 27 października 1881 roku w Praszce koło Wiedunia. Po ukończeniu Diecezjalnego Seminarium Duchownego we Włocławku (1900-1904) i przyjęciu święceń kapłańskich, kontynuował naukę z zakresu filozofii i nauk społecznych w Katolickim Uniwersytecie w Louvain (1905-1908). Doktoryzował się na podstawie rozprawy *La démocratie chrétienne en France*. Po studiach był wykładowcą w Diecezjalnym Seminarium Duchownym we Włocławku (1908-1918) i współredaktorem „Ateneum Kapłańskiego”. W 1918 roku został zatrudniony na Uniwersytecie Lubelskim (późniejszy KUL). Rok później uzyskał habilitację na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego. Będąc rektorem KUL, 9 listopada 1939 roku został aresztowany przez władze okupacyjne i więziony na Zamku w Lublinie. Po uwolnieniu wyjechał do Bełżyc, skąd nadal kierował Uniwersytetem. Zmarł 9 października 1942 roku w Bełżycach. Po wojnie jego doczesne szczątki zostały